

KEPEMIMPINAN PENTAKSIRAN HOLISTIK MEMACU MODAL INSAN KREATIF DAN INOVATIF

Oleh:

Khodori Ahmad, PhD

**Mantan Timbalan Pengarah Lembaga Peperiksaan Malaysia (LPM)
Kementerian Pendidikan Malaysia**

PENGENALAN

Pengurusan merupakan kunci penting kepada kejayaan pelaksanaan dan keberkesanan Pentaksiran Berasaskan Sekolah. Kejayaan pengurusan pula bergantung kepada keupayaan pihak pengurusan menterjemahkan pelbagai pemikiran dan falsafah yang menjadi asas kepada PBS untuk mencapai tujuan tertentu. PBS diperkenalkan ke dalam sistem pendidikan di Malaysia untuk bergandingan dengan peperiksaan pusat bagi merealisasikan pentaksiran holistik. Pentaksiran holistik dipercayai mampu membantu negara menjana modal insan yang diperlukan negara bagi menghadapi cabaran abad ke-21 khususnya untuk melahirkan insan yang mempunyai pemikiran kreatif dan inovatif.

Kertas ini bertujuan untuk mengupas pemikiran tentang Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif. Perbincangan kertas ini akan dibahagikan kepada:

- i. Pemikiran
- ii. Makna
- iii. Kewajaran
- iv. Kaedah
- v. Peranan
- vi. Kesimpulan

Kertas ini diharap akan dapat menjadi asas perbincangan untuk menambah keberkesanan pelaksanaan PBS khususnya dan dapat membantu negara melahirkan modal insan yang diperlukan untuk abad ke-21.

i) Pemikiran

Pemikiran merupakan apa yang berlegar di dalam minda yang boleh menjadi rujukan atau permulaan kepada tindakan. Ada pemikiran yang boleh diterjemahkan kepada tindakan, ada juga pemikiran yang tinggal dalam pemikiran sahaja. Perbincangan kertas ini berlegar di sekitar satu pemikiran iaitu "Kepemimpinan Pentaksiran Holistik dianggap sebagai satu ciri yang boleh dibentuk dalam diri manusia untuk memacu kemenjadian modal insan kreatif dan inovatif". Pemikiran di atas dirumus berdasarkan tanggapan-tanggapan berikut:

- i. setiap orang berpotensi menjadi modal insan yang kreatif dan inovatif.
- ii. tahap kemenjadian modal insan kreatif dan inovatif bergantung kepada jenis dan magnitud pacuan dari dalam.
- iii. kepemimpinan adalah amanah Pencipta yang dibekalkan dalam diri setiap insan
- iv. kepemimpinan mampu menjadi pemacu yang menjurus kepada pentaksiran holistik

Modal insan kreatif dan inovatif ialah status yang boleh dicapai oleh setiap orang sebab potensi untuk menjadi kreatif dan inovatif ialah keupayaan terpendam (*innate ability*) yang dibekalkan oleh Penciptanya. Ia bukan sesuatu yang sukar dicapai atau sesuatu yang hanya boleh dicapai oleh orang-orang tertentu atau sesuatu yang boleh dilahirkan hanya dengan modal yang tinggi. Oleh itu usaha untuk menyediakan modal insan kreatif dan inovatif harus ditujukan kepada semua. Oleh sebab ia dilaksanakan di sekolah dasar ini mestilah ditujukan kepada semua murid, sebab setiap mereka mempunyai potensi untuk menjadi modal insan kreatif dan inovatif.

Tidak boleh dinafikan bahawa terdapat perbezaan tahap kekreatifan dan keinovatifan antara insan. Ada yang menjadi lebih kreatif dan ada yang menjadi kurang kreatif. Ada yang menjadi lebih inovatif dan ada yang menjadi kurang inovatif. Ada perkara yang boleh mempengaruhi tahap kemenjadian itu. Ada perkara yang boleh memacu kemenjadian itu. Terdapat pelbagai perkara dan sebab kewujudannya dalam diri seseorang serta boleh dalam magnitud yang berbeza-beza.

Dalam pemikiran ini, kepemimpinan ialah satu amanah yang benihnya boleh disemai, disuburkan, diindahkan serta menjurus kepada sesuatu peranan atau amalan. Apabila benih kepemimpinan dikaitkan dengan Pentaksiran Holistik menerusi proses penyemaian, penyuburan, pengindahan dan penjurusan yang sempurna akan wujud dalam diri orang itu konstruk-konstruk yang diperlukan untuk melahirkan modal insan kreatif dan inovatif.

Kepemimpinan ialah amanah yang generik bentuknya dan boleh menjurus kepada sebarang fungsi. Dalam konteks ini, apabila kepemimpinan yang diamanahkan itu menjurus kepada pentaksiran holistik, dengan konstruk dan fungsi yang berkaitan dengan pentaksiran itu maka ia akan menjadi pemacu kemenjadian insan yang kreatif dan inovatif.

ii) Makna

Kesefahaman sering menjadi cabaran apabila sesuatu yang baharu dikemukakan atau sesuatu dasar diperkenalkan. Dalam penulisan ini, kesefahaman atau makna kepada istilah Kepemimpinan, Pentaksiran Holistik, Kreatif dan Inovatif harus diperoleh dahulu, agar kesefahaman dalam perkara lain yang diketengahkan boleh dibina.

Apa itu Kepemimpinan

Kepemimpinan itu ialah satu amanah dalam bentuk keupayaan terpendam atau *innate ability* yang ada pada setiap insan. Dengan keupayaan itu ia layak menjadi khalifah sebagaimana difirmankan dalam al Quran dan gelaran pemimpin yang dinyatakan dalam hadis Rasulullah berikut:

“Adalah Dia yang telah menjadikan engkau khalifah-Nya, pewaris bumi ini, Ia telah meningkatkan darjat sebahagian di antaramu lebih tinggi dari sebahagian yang lain. Sehingga Ia dapat mengujimu mengenai caramu memperlakukan pemberian-Nya, sesungguhnya Tuhanmu cepat memberi siksaan namun Ia juga Sangat Pengampun dan Maha Penyayang”

(Surah Al-An'am: ayat 165)

Ingatlah! Setiap orang daripada kamu adalah pemimpin dan setiap kamu bertanggungjawab terhadap apa yang dipimpinnya

(Hadis Rasulullah - Riwayat al-Bukhari)

Kepemimpinan wujud dalam bentuk yang generik. Ia boleh dispesifikkan atau dihalakan kepada sesuatu fungsi atau keadaan. Sekiranya keupayaan terpendam atau *innate ability* itu boleh dianggap sebagai benih, maka proses penyesuaian itu boleh dianggap sebagai penanaman atau cultivation.

Menurut perspektif Islam, kepemimpinan merupakan sesuatu amanah yang wajib dilaksanakan dengan sebaik-baiknya, manakala pemimpin pula adalah bertanggungjawab dalam mengurus, mentadbir dan menjaga apa yang diamanahkan kepadanya. Antara yang perlu dijaga oleh seseorang pemimpin ialah menjaga dirinya daripada melakukan perbuatan mungkar dan menunaikan kewajipan syarak dan tugas-tugas yang dipikulkan kepadanya dengan baik dan adil.

Scouler (2011) berpendapat seorang pemimpin bukan sahaja memimpin organisasi tetapi juga membina orang bawahan dalam aspek teknikal dan psikologi. Beliau

menyatakan terdapat tiga tahap tugas pemimpin iaitu “*Public, Private and Personal leadership*”. Kata beliau:

The first two levels – public and private leadership – are “outer” or “behavioral” levels. The third level – personal leadership – is an “inner” level and concerns a person’s leadership presence, knowhow, skills, beliefs, emotions and unconscious habits. “At its heart is the leader’s self-awareness, his progress toward self-mastery and technical competence, and his sense of connection with those around him. It’s the inner core, the source, of a leader’s outer leadership effectiveness

(Scouller, 2011 m.s. 130)

Apa itu Pentaksiran Holistik

Holism ialah terma daripada perkataan Greek ‘holos’ maknanya keseluruhan atau menyeluruh. Beribu-ribu tahun dahulu Aristotle telah mengetengahkan prinsip berhubung *holism* iaitu, “*The whole is more than the sum of its parts*” (daripada Aristotle’s *Metaphysics*). Apabila kita mengaplikasikan konsep ini kepada kehidupan manusia ia menyedarkan kita bahawa kita tidak mungkin mampu mengetahui seseorang tanpa mempelajari kesemua aspek tentang dirinya dan memahami impak hubungan antara aspek-aspek itu.

Merujuk Kamus Dewan edisi keempat (2005), “Holistik” diberi makna sebagai “bersifat saling berkait antara satu sama lain sebagai suatu sistem bersepadu yang menyeluruh, bukan sekadar menyentuh aspek-aspek tertentu sahaja”. “Pentaksiran” dalam pendidikan ialah proses mendapatkan maklumat tentang perkembangan individu serta keberkesanan pengajaran dan pembelajaran dalam pembangunan dan pembentukan modal insan.

Kedua-dua definisi di atas digabungkan bagi membina satu konsep pentaksiran yang diperkenalkan. Pelbagai elemen telah diambil kira dalam penjelajahan terhadap ruang pemikiran dan pandangan pelbagai pihak yang mewakili pelbagai kepakaran dari dalam dan luar negara. Enam elemen berikut telah diputuskan sebagai sangat wajar dan relevan bagi menggambarkan konsep keholistikan iaitu:

- i. Holistik dalam aspek konstruk yang ditaksir
- ii. Holistik dalam aspek instrumen yang digunakan

- iii. Holistik dalam aspek orang yang mentaksir
- iv. Holistik dalam aspek masa pentaksiran
- v. Holistik dalam aspek penskoran
- vi. Holistik dalam aspek perkara dan agensi yang melapor

Holistik dari segi konstruk yang ditaksir

“Konstruk” ialah dimensi yang dijadikan fokus bagi mana-mana proses pentaksiran. Seseorang yang menjalankan pentaksiran mesti tahu dan jelas tentang konstruk yang ditaksir. Konstruk boleh dipakejkan sama ada dalam bentuk yang besar (generik) atau kecil (spesifik). Konstruk wujud dalam bentuk yang konkrit seperti “berat” atau “tinggi” yang boleh diukur dengan alat secara objektif, atau dalam bentuk yang abstrak seperti “keupayaan”, “ketegasan” dan sebagainya. Pentaksiran yang diamalkan sekarang hanya menumpukan kepada konstruk pencapaian akademik sahaja. Pentaksiran holistik memberi tumpuan kepada empat aspek besar, iaitu *Profile*, *Achievement*, *Development* dan *Involvement*, yang diberi gelaran *PADI*.

- *Profile* atau profil merupakan kualiti psikologi seseorang seperti kecenderungan, aptitud dan kegemaran yang data tentangnya boleh membantu guru menyediakan program yang paling sesuai dalam mempelajari sesuatu.
- *Achievement* atau pencapaian merupakan apa yang diperolehi oleh seseorang di akhir sesuatu proses atau program persekolahan atau pengajaran dan pembelajaran.
- *Development* atau perkembangan merupakan pertambahan atau kemajuan yang berlaku dalam proses pengajaran dan pembelajaran.
- *Involvement* atau penglibatan pula menggambarkan keterlibatan dan keaktifan seseorang dalam sesuatu aktiviti.

Holistik dari segi instrumen yang digunakan

Perkara-perkara yang digariskan di atas yang dikenali sebagai *PADI* itu akan ditaksir dengan menggunakan lima pendekatan yang dikenali sebagai Lima Serangkai; iaitu Pentaksiran Sekolah, Pentaksiran Pusat, Peperiksaan Pusat, Ujian Psikometrik dan

Pentaksiran Aktiviti Jasmani dan Kokurikulum.

1. Pentaksiran sekolah ialah pentaksiran yang dirancang, dibina, ditadbir, diperiksa dan dilapor oleh guru di sekolah yang melibatkan murid, ibu bapa, dan organisasi luar. Pentaksiran Sekolah dilaksanakan dalam bentuk pentaksiran formatif yang dilaksanakan seiring dengan proses pengajaran dan pembelajaran atau pentaksiran sumatif pada akhir tahun.
2. Pentaksiran Pusat merupakan suatu pentaksiran yang mempunyai piawai (standard), panduan dan peraturan, instrumen pentaksiran dan kaedah menganalisis data yang disediakan oleh agensi pusat, iaitu Lembaga Peperiksaan (LP), manakala pihak sekolah akan mentadbir, memeriksa respons murid dan menyedia laporan. Pentaksiran ini dilaksanakan secara sumatif berdasarkan jadual yang ditetapkan oleh LP. Skor atau markah yang diperolehi akan dihantar ke LP untuk dianalisis sebagai satu kaedah atau mekanisme moderasi dalam menjamin kewibawaan skor PBS.
3. Peperiksaan Pusat ialah peperiksaan yang dikendalikan sepenuhnya oleh LP. Perkara yang ditaksir adalah berkaitan dan memenuhi sukatan pelajaran yang ditetapkan. Prestasi murid dalam peperiksaan pusat akan dilaporkan dalam sijil yang dianugerahkan oleh LP dengan mengambil kira prestasi murid dalam pentaksiran pusat dan pentaksiran sekolah.
4. Pentaksiran Aktiviti Jasmani dan Kokurikulum adalah bertujuan untuk mengukur dan menilai tahap penglibatan dan penyertaan murid dalam pelbagai aktiviti jasmani, kokurikulum dan kurikulum tambahan lain. Instrumen dan panduan pentaksiran akan disediakan oleh LP bersama organisasi yang berkenaan dengan bidang kepakaran mereka.
5. Ujian Psikometrik lazimnya berbentuk ujian yang digunakan untuk mentaksir trait psikologi murid yang berhubungan dengan pembelajaran mereka. Instrumen ujian psikometrik, cara menganalisis dan mentafsir data akan digariskan oleh LP dan pentadbirannya dilaksanakan oleh LP atau sekolah bagi tujuan yang dimaksudkan. Ujian psikometrik yang dibina oleh agensi berpengalaman dan terkenal di dunia akan bertindak sebagai jendela yang mengikatkan kita dengan dunia luar dalam bentuk data ujian.

Holistik dari segi orang yang mentaksir

Untuk menjayakan PADI - Lima Serangkai ini pelbagai pihak perlu terlibat sama dalam

suasana yang saling berkait dan sokong menyokong antara satu sama lain. Untuk itu pentaksiran akan dilakukan oleh guru, ibu bapa, rakan sepembelajaran, diri sendiri, pemeriksa luar dan profesional, serta mesin pentaksiran.

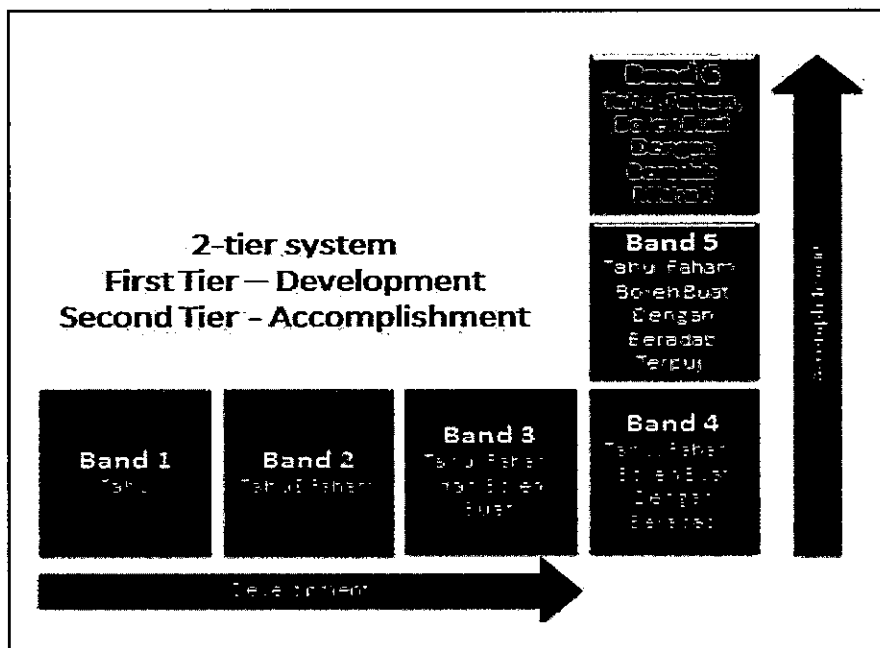
Holistik dari segi masa mentaksir

Dari segi masa, pentaksiran holistik dilaksanakan secara berterusan dan sepanjang masa.

Holistik dari segi kaedah penskoran

Kaedah penskoran holistik mesti dilaksanakan dalam pentaksiran holistik. Kesedaran bahawa kita berpengalaman dalam penskoran analitik harus diikuti oleh usaha bersungguh-sungguh untuk memastikan bahawa pentaksiran holistik menggunakan penskoran holistik. Pada setiap 'amal' atau perbuatan yang kita lakukan – harus ada pentaksiran yang holistik dan bukan analitik.

Pastikan ada data bagi setiap konstruk, dan dimatrikkan bagi menyimpulkan dalam band yang mudah difahami namun tetap mengandungi elemen holistik atau menunjukkan skala ke arah holistik yang berbentuk *developmental*.

Rajah 1: Skala holistik mengikut perkembangan kemahiran murid

Band 1 – tahu

Band 2 – tahu dan faham

Band 3 – tahu, faham dan boleh buat

Band 4 – tahu, faham, boleh buat dengan beradab (asas)

Band 5 – tahu, faham, boleh buat dengan beradab (terpuji)

Band 6 – tahu, faham, boleh buat dengan beradab (mithali)

Holistik dari segi perkara dan agensi yang melapor

Perkara terakhir yang harus diuraikan ialah holistik daripada segi pelaporan dan agensi yang melapor. Memandangkan pihak yang menjadi autoriti dalam pelbagai aspek yang ditaksir juga pelbagai. Maka pelaporan yang autentik perlu dibuat oleh mereka yang bukan sahaja pakar tetapi yang menguasai bidang tertentu. Oleh itu pendekatan '*multiple reporting by multiple agencies*' akan digunakan dengan pelbagai agensi akan diberikan tanggung jawab untuk memberi laporan dan pengiktirafan demi merealisasikan konsep holistik yang lebih luas. Dalam pendekatan baharu ini gambaran terhadap seseorang pelajar yang telah melengkapkan satu program persekolahan tidak lagi bertumpu pada satu gred oleh satu agensi tetapi pelbagai maklumat daripada pelbagai agensi.

PADI-Lima Serangkai yang dilaksana oleh gabungan pelbagai pihak dan dilapor dengan pelbagai pendekatan oleh pelbagai agensi dipercayai bukan sahaja mampu memberi wajah baharu kepada dunia pentaksiran negara kita malahan dapat menyahut gesaan dan melegakan kegelisahan serta yang pentingnya mengisi misi pentaksiran holistik dalam menuju pencapaian visi dan aspirasi negara.

Apa itu Modal Insan Kreatif & Inovatif

Dalam sesuatu organisasi atau negara, aset yang paling berharga ialah insannya yang sering dirujuk sebagai modal insan. Ilmu, kemahiran, kepakaran dan pelbagai kualiti lain termasuk kreativiti dan inovasi yang dipunyai oleh setiap insan dalam sesuatu negara atau organisasi itu boleh mengupayakan mereka melakukan kerja atau memainkan peranan yang boleh menyumbang kepada ketinggian nilai ekonomi menjadi kayu ukur kekuatan modal insan.

Dalam konteks ini, modal insan kreatif dan inovatif sering diperkatakan. Kedua-dua istilah ini iaitu kreatif dan inovatif adalah dua konsep yang berbeza dan perlu difahami perbezaannya. Menurut YIM (Yayasan Inovasi Malaysia), seringkali 'inovasi' dan 'kreativiti' digunakan silih berganti dan ada kalanya keduanya membawa makna yang sama. Namun adakah keduanya mempunyai konsep yang sama? Apakah perbezaan

antaranya? Bagaimana pula dengan ‘idea’ yang sering dikaitkan apabila berbincang tentang kreativiti dan inovasi. Kesefahaman tentang ketiga-tiga istilah ini juga penting sebelum memperkatakan lebih lanjut tentang kreativiti dan inovasi. Semuanya bermula dari idea. Idea ialah titik permulaan bagi kreativiti dan inovasi. Tanpa idea tidak akan ada sesuatu yang kreatif atau inovatif. Idea ialah blok bangunan (*building block*) bagi kreativiti dan inovasi. Idea itu umpama benih yang menunggu untuk ditanam dan disuburkan menjadi pohon yang cantik. Idea harus baru dan segar. Idea yang lama adalah seperti benih yang sudah mati, tidak bernyawa dan tidak produktif.

Kreativiti ialah proses penjanaan idea. Orang yang kreatif maknanya mereka yang boleh menjana atau menghadirkan idea-idea atau mengumpulkan idea. Idea yang baru itu mungkin mudah atau kompleks. Apabila seorang kanak-kanak memikirkan satu idea, sekalipun yang nakal, ia adalah orang yang kreatif. Samalah keadaannya apabila seorang ahli sains menerokai sesuatu untuk mencari idea, ia mengamalkan kreativiti. Oleh itu kreativiti ialah satu proses; lebih tepat lagi ialah proses berfikir. Kreativiti diterjemah daripada perkataan *creativity* yang kata akarnya ialah ‘create’. Dalam hal ini apa yang dicipta atau yang dijana ialah idea.

Inovasi pula boleh dianggap sebagai kreativiti yang dilaksanakan. Inovasi menterjemahkan idea kepada amalan. Apabila orang melihat kreativiti sebagai proses pemikiran, inovasi ialah proses penghasilan. Inovasi menambah nilai kepada idea yang tanpanya idea itu akan tinggal sebagai idea. Jika sekiranya idea diumpamakan sebagai benih maka inovasi ialah pohon yang tumbuh hasil daripada penanaman dan penyuburan benih.

Berdasarkan perbezaan antara kreativiti dan inovasi yang digariskan YIM di atas maka bolehlah dirumuskan bahawa modal insan kreatif itu ialah mereka yang mampu menjana (atau sentiasa menjana) idea yang baru, manakala modal insan inovatif ialah mereka yang mampu menghasilkan sesuatu daripada idea. Namun satu kumpulan lagi yang sangat kita harapkan ialah modal insan kreatif dan inovatif iaitu mereka yang mampu menjana idea yang baru dan sekaligus menghasilkan sesuatu seperti penyelesaian atau barangan berdasarkan idea baru yang dijana oleh mereka.

KEWAJARAN

Perbincangan tentang kewajaran pemikiran ini dibahagikan kepada tiga: pertama berhubung pemikiran tentang “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik”, kedua berhubung tentang kewajaran A memacu B “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif” dan ketiga kewajaran memberi perhatian kepada pemikiran ini.

Kewajaran Kepemimpinan Pentaksiran Holistik

Wajar untuk kita menjenguk tentang hidup suburnya, “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik” di dalam diri setiap orang khususnya murid dan bukannya setakat ada kerana dengan pemikiran itu bolehlah kita memulakan satu transformasi yang bermakna. Selama ini tanggapan dan amalan kita, apa yang berlaku dalam diri orang yang dipanggil murid bolehlah disebut sebagai “Kepengikutan Peperiksaan Analitik”. “Kepengikutan” kerana mereka ‘dipaksa’ untuk mengikut kerangka atau *frame* yang telah disediakan dengan taat tanpa soal jawab. Kita mengamalkan peperiksaan dan bukan pentaksiran.

Walaupun kita menyebut dengan istilah pentaksiran, namun pemikiran yang kita gunakan masih peperiksaan dengan hanya guru yang boleh memeriksa dan skor itu tidak boleh dilihat oleh sesiapa sebab ia adalah rahsia. Ini ialah amalan yang dilakukan berdasarkan pemikiran peperiksaan. Kita hanya menumpu kepada amalan yang analitik dan bukan holistik sebab tumpuan kita lazimnya pada bahagian yang boleh diperiksa sahaja atau yang boleh dijadikan soalan sahaja.

Banyak hasrat pendidikan yang dianggap abstrak dan tidak boleh diukur seperti adab sering ditinggalkan dalam peperiksaan. Sering juga kita lakukan apabila markah daripada pelbagai kertas ujian ‘dijumlahkan’ bagi mendapatkan markah keseluruhan yang dapat menggambarkan tahap pencapaian keseluruhan. Amalan ini ialah amalan analitik. Pemikiran ini amat kuat mendasari amalan kita. Oleh itu sekiranya ingin diperkenalkan transformasi dalam pentaksiran, perkara ini perlu terlebih dahulu diubah. Ubah daripada “Kepengikutan Peperiksaan Analitik” kepada “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik” dan secara terperinci “Kepengikutan” ditransformasikan menjadi “Kepemimpinan”, “Peperiksaan” ditransformasikan kepada “Pentaksiran” dan “Analitik” ditransformasikan kepada “Holistik”. Andai ini dapat dilakukan maka berlaku anjakan yang besar dalam diri semua murid. Anjakan dari mod “kepengikutan” yang pasif kepada mod “kepemimpinan” yang aktif.

Kewajaran “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif”

“Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif” yang menjadi tema kepada kolokium ini dianggap sangat wajar. Perealisasikan Kepemimpinan Pentaksiran Holistik tidak hanya berhenti di peringkat keputusan atau “result”. Oleh sebab pentaksiran ini berjalan secara berterusan dan melihat pertumbuhan atau *growth* seseorang, prosesnya akan lengkap apabila diikuti oleh tindakan atau penyelesaian hasil daripada idea yang kreatif. Di sini ada tiga perkara yang digariskan oleh YIM (Yayasan Inovasi Malaysia) iaitu Kreatif, Idea, Inovasi yang merupakan penghasilan

sesuatu berasaskan idea yang kreatif. Jika seseorang dilatih dengan cara yang holistik akan lahir insan yang sistemik dan secara perlahan-lahan, dapat mewujudkan “kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif”.

Kewajaran memberi perhatian kepada pemikiran ini “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif”

Pemikiran ini pula sangat wajar untuk dibincang, didebat, dikolokiumkan pada masa ini sebab “*POLITICAL WILL*” sudah ada. Hal ini mesti ditemani oleh “*PROFESSIONAL COURAGE*” daripada kita semua pemimpin pendidikan negara untuk menjadikannya satu realiti yang berjaya, bergaya dan boleh dibanggakan. Secara khusus Laporan Garis Panduan Pertama Penyediaan RM ke-10, 2011-2015: Prospek Ekonomi dan Hala Tuju Strategik menggariskan yang berikut:

Sistem pendidikan sedia ada perlu dinilai semula bagi memastikan setiap individu diberi peluang yang berkualiti untuk menyerlahkan potensi dan bakat secara maksimum. Pembentukan kurikulum, kaedah penilaian dan persekitaran pembelajaran perlu mengutamakan penghasilan modal insan yang inkuisitif, berkeupayaan berfikir secara kritikal dan mempunyai ciri keusahawanan.

(Unit Perancang Ekonomi, 2009, m.s 10)

Apa yang harus kita lakukan sekarang dalam pendidikan? Perubahan perlakuan tanpa mengubah pemikiran boleh mencatitkan transformasi. Semua harus bermula daripada perubahan pemikiran yang mendasari perlakuan tersebut.

KAEDAH

Apa yang harus kita lakukan untuk menjadikan pemikiran ini satu realiti dan seterusnya dapat kita capai sasaran yang telah ditentukan oleh kerajaan Malaysia? Dua pendekatan boleh diketengahkan iaitu:

- i. Pengisian dalaman
- ii. Galakan luaran

Pengisian Dalaman

Benih Kepemimpinan yang sudah terdapat dalam diri setiap manusia boleh diaktifkan menerusi proses yang boleh dikenali sebagai Penyemaian, Penyuburan, Pengindahan, dan Penghalaan.

Penyemaian dibuat dengan memberikan mereka ilmu yang berkaitan. Penyuburan dibuat dengan memberikan mereka latihan amal, Pengindahan pula dibuat dengan menanamkan adab dalam amalan mereka. Penghalaan pula ialah proses ilmu dan amalan itu dijuruskan kepada fungsi tertentu seperti dalam kes ini Pentaksiran Holistik. Untuk membangunkan kepemimpinan pentaksiran holistik dalam diri seseorang, khususnya murid-murid, mereka mestilah didedahkan dengan ilmu berhubung dengan pentaksiran holistik. Mereka tidak harus dibiarkan menjadi insan pasif seperti dalam amalan peperiksaan dahulu. Dalam suasana atau persekitaran peperiksaan murid menjadi sangat pasif sebab mereka hanya berperanan sebagai ‘penjawab soalan’ dan mereka tidak dibenarkan untuk terlibat dalam proses pentaksiran. Mereka tidak boleh jadi ‘pemeriksa’. Mereka hanya menerima hasil pentaksiran sebagai sesuatu yang muktamad yang tidak wajar untuk dipertikaikan. Murid juga harus dilibatkan dengan aktif dalam proses pentaksiran dengan adab yang betul iaitu dengan bertanggungjawab kepada aspek kesahan dan kebolehpercayaan ujian yang dijalankan. Apabila ini dapat kita lakukan maka akan wujudlah persekitaran “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik” yang secara jelas melahirkan tenaga kerja atau modal insan yang kreatif dan inovatif.

Galakan Luaran

Murid-murid di sekolah harus dilibatkan dalam aktiviti, persatuan dan perkembangan di peringkat lokal dan global sebagai contoh dengan organisasi berkaitan seperti:

1. MACRI (Malaysian Association For Creativity And Innovation)
2. GCMA (Global Creative and Media Agency)
3. YIM (Yayasan Inovasi Malaysia)
4. EIS (European Innovation Scoreboard)
5. GCI (Global Creativity Index) yang berasaskan kajian oleh Martin Prosperity Institute Rotman School of Management, University of Toronto, Canada.

PERANAN

Pelbagai peranan boleh dimainkan oleh pihak sekolah dan pemimpin sekolah untuk menterjemahkan pemikiran “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan

Kreatif dan Inovatif’ kepada program yang boleh membantu negara mencapai tujuan PBS. Antara yang utama ialah:

- i) Merancang, Meneraju, Mengorganisasi, dan Mengawal iaitu dengan melaksanakan berdasarkan dua pendekatan; Kaedah A – Pengisian Dalam dan Kaedah B – Galakan Luaran.
- ii) Merancang, Meneraju, Mengorganisasi, Mengawal program untuk memberi ilmu tentang Kepemimpinan, tentang Pentaksiran Holistik, tentang Modal insan kreatif dan inovatif.
- iii) Merancang, Meneraju, Mengorganisasi, Mengawal program yang secara khusus menanamkan pemikiran bahawa Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif.
- iv) Merancang, Meneraju, Mengorganisasi, Mengawal program yang melibatkan murid-murid dengan perkembangan yang berlaku pada institusi atau organisasi yang berkaitan dengan kreativiti dan inovasi seperti MACRI, GCMA, YIM, EIS dan GCI.

KESIMPULAN

PBS diperkenalkan dalam sistem pendidikan di Malaysia untuk berganding bahu dengan peperiksaan pusat yang telah kita amalkan selama ini sebagai landasan untuk merealisasikan Pentaksiran Holistik. Itu misi pendidikan bersama. *Political Will* sudah dizahirkan dan dimaktubkan dan kita wajib untuk menyahut cabaran ini dengan tindakan yang bertolak dari *Professional Courage* yang bersungguh-sungguh.

Sebagai pengurus dan pemimpin pendidikan, kita harus ingat bahawa amalan mestilah dipimpin dengan ilmu. Ilmu tanpa amal – satu pembaziran, manakala amal tanpa ilmu boleh berakhir dengan kesesatan. Oleh itu hubungan antara Teori dan Praktis, Konsep dan Kaedah, Dasar dan Pelaksanaan harus jelas dan dikekalkan. Dalam konteks inilah perlunya kita mengekalkan hubungan antara Pemikiran dan Perlakuan. Apa yang kita lakukan dalam PBS mestilah didasarkan kepada pemikiran. Semua yang kita lakukan dalam PBS mesti ada pemikiran yang menjadi dasar kepada polisi tersebut.

Oleh itu, konsep “Kepemimpinan Pentaksiran Holistik Memacu Modal Insan Kreatif dan Inovatif” sebagai pemikiran yang mendasari sebarang aktiviti yang diperkenalkan dalam PBS dengan keyakinan bahawa dengan pemikiran itu, akan mampu bertindak sebagai enjin penjana Modal Insan Kreatif dan Inovatif yang sangat diperlukan oleh negara demi kecemerlangan sistem pendidikan Malaysia pada abad ke-21 dan masa yang akan datang.

Bibliografi

- Buchanan, D. & Huczynski, A. (1997). *Organizational behaviour (third edition)*, London: Prentice Hall
- Collins, J. (2001). *Good to great: Why some companies make the leap... and others don't*. New York: Harper Collins.
- Editor (2012, June 13). *The secret to creativity*. Retrieved June 13, 2012 from <http://www.pickthebrain.com/log/can-you-learn-to-be-creative>
- Florida, R. (2002a). "The rise of the creative class". New York: Basic Books
- Unit Perancangan Ekonomi, JPM (2009). Garis panduan pertama penyediaan RM ke-10, 2011-2015: Prospek ekonomi dan hala tuju strategik.
- Katzenbach, J. & Smith, D. (1993). *The wisdom of teams*. New York: HarperCollins.
- Kementerian Pelajaran Malaysia. (2012). Pelan Pembangunan Pendidikan 2013 – 25.
- Ken Robinson. (2011). *Out of our minds learning to be creative*. John Wiley & Sons. □
- Rob MacLachlan. (2011). "Review in people management magazine by Rob MacLachlan, 30 August 2011". Peoplemanagement.co.uk. Retrieved 2012-08.
- Roberta Ness. (2012). "Innovation generation. How to produce creative and useful scientific ideas". Oxford University Press: University of Texas.
- Scouller, J. (2011). *The three levels of leadership: How to develop your leadership presence, knowhow and skill*. Cirencester: Management Books 2000.
- Scouller, J. (2011). pp. 34-35. Also see the "Businessballs information website: Leadership Theories Page, Integrated Psychological Approach section, "Analysis of Traditional Models of Leadership – Strengths and Weaknesses"". Retrieved 2012-08-03 from Businessballs.com. on 2012-02-24.
- Singapore : *Report of the primary education review and implementation committee*, March 2009 p3
- Stogdill, R.M. (1948). *Personal factors associated with leadership: A survey of the literature*. *Journal of Psychology*, Vol. 25.